

TRO & MISSION

SOM BARNLØSE
SAVNEDE VI ANDRE
AT SPEJLE OS I

> SIDE 10

TEMA:
FAR, MOR
OG BØRN

> SIDE 24

LMU'ERNE STRØMMEDE TIL
MISSION24 PÅ LMH

> SIDE 19

HELLE UNDERVISER I FØRSTE-
HJÆLP MOD SLANGEBID

> SIDE 20

LUMI GENBRUG BEGEJSTRER
NY SEKRETARIATSLIDER

> SIDE 38

Er du vores nye kollega?

I LMBU brænder vi for at børn og unge skal høre om Gud! Vil du være en del af vores arbejde? Vi søger tre nye medarbejdere med ansættelse 1. februar eller snarest derefter:

- **LMU-konsulent for Sjælland og Lolland-Falster**
- **LMBU-konsulent for Jylland og Fyn**
- **Kommunikationskonsulent (studiejob)**

Læs mere på LMBU.dk/information/lmbu/ledige-stillinger

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte landsleder Ivan Jakobsen på tlf. 60 62 93 11.

Ansøgning sendes til: Ivan@lmbu.dk senest 6. december.

UDSENDELSSEFEST FOR BIRGITTE OG NIELS KOUSGAARD

SØNDAG DEN 5. JANUAR KL. 13.30-17 PÅ LØGUMKLOSTER EFTERSKOLE

Birgitte og Niels udsendes til en missionærtjeneste i Cambodja, hvor de skal arbejde med evangeliserende og diakonale opgaver.

Generalsekretær Søren Skovgaard Sørensen prædiker ved udsendelsesfesten, hvor der også vil være mulighed for at bringe korte hilsener.

+ Luthersk Mission

Stubbekøbing Efterskole søger forstander Med tiltrædelse snarest muligt

Har du lyst og evner til at lede en kristen specialfterskole med plads til 55 elever og 24 engagerede medarbejdere?

Brænder du for at arbejde med unge mennesker med mange forskellige udfordringer, men som alle har brug for anerkendelse?

Kan du se en mission i at skabe rammer for at hjælpe dem til at komme videre i livet?

Så er du måske vores nye forstander!

Efterskolen er beliggende på Nordfalster, kun 300 meter fra kysten.

Hvis du vil vide mere om stillingen kan du kontakte viceforstander Mirjam Sode-Larsen, tlf. 24841677 eller bestyrelsesformand Carsten W. Hansen, tlf. 40187727.

Du finder et udførligt stillingsopslag på skolens hjemmeside: stubbekoebingefterskole.dk Sidste ansøgningsfrist er d. 11. december 2024.

GI' DIG SELV EN GAVE

BibelNøglen365 giver hjælp til at gå på opdagelse i Bibelen hver dag – hele året

Køb et abonnement på BibelNøglen365, og få denne fine bog med kvit og frit.

INDHOLD

- 6 86-årig eks-general stærkt opmuntret på rejse i Tanzania

10 **PORTRÆT**

Barnløsheden blev til en eksistentiel krise

18 **LM RUNDT**

- > Ny lovsang fra LM Musik
- > Mission24: 450 unge fyldte LMH
- > Lokale tanzaniske ledere støtter menstruations-projekt

24 **TEMA: FAR, MOR OG BØRN**

- > Gud tænker store tanker om familien
- > Fraskilt: Det er en stor sorg, at det ikke lykkedes
- > Paulus' tjeneste kunne dårligt forenes med ægteskab og familieliv
- > Alle længsler stilles på den nye jord

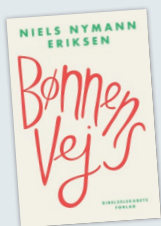
30 **TRO I FAMILIEN**

- > Gud skabte familien

32 **KIRKEN VERDEN RUNDT**

35 **NYT FRA LM**

- 36 Forældre som gode influencere

37 **ANMELDELSE**

Bønnens vej

- 38 LUMI er mere end genbrugsbutikker

MORTEN HOLGÅRD TYCHSEN

ANSV. REDAKTØR

MHT@DLM.DK

VI LÆNGES EFTER DET FULDKOMNE

Til nytår afsluttes "Tro i familien"-projektet, som har været et fokusområde i LM siden sommeren 2023. Succeskriteriet for projektet har været, at folk ville finde inspiration til og få mod på i højere grad at lade livet med Gud fylde i hjemmet.

Det kan dog være, at nogle af os tænker, at Gud stadig fylder for lidt derhjemme i det daglige – i samtalerne og i prioriteringerne – at "Tro i familien" ikke fik smittet af på vores dagligdag, selvom det måske var et ønske.

DRØMMENE FOR FAMILIEN

Særligt familielivet ligger under for forskellige drømme og idealer. Det gælder også – og måske især – for os kristne: Allerede inden vi måtte finde vores fremtidige partner eller stifte familie, kan vi gå og drømme om at være far, mor og børn på en særligt harmonisk og gudcentreret måde.

I dette nummer af *Tro og Mission* kan du læse om nogle – blandt andet en fraskilt og et par, som har kæmpet med barnløshed – for hvem familielivet på forskellig vis ikke blev som ventet eller fulgte idealet.

Idealer er gode, hvis de er retningssigende pejlemærker. De ender derimod med at blive skadelige, hvis de bliver mål, vi tror, vi

kan nå. Grundlæggende for idealer er netop, at de er uopnåelige.

De færreste ville nok sige, at de vil have "det perfekte liv" eller "den perfekte familie." I en tid, hvor man forsøger at gøre op med perfektionskultur, er "det perfekte" måske endda gået hen og blevet et fy-ord. Nogle bruger sågar deres "upræfthed" som et slags brand, og det kan der været noget meget befriende og forbilledligt i.

KAST IKKE IDEALERNE UD

Mens vi tager et nødvendigt opgør med perfektionskulturen, må vi imidlertid ikke kaste ideen om det perfekte og ideelle over bord. Mister vi interessen for det perfekte, mister vi også interessen for Gud som den hellige og fuldkomne – og for Guds ord, som udtryk for hans fuldkomne vilje. Hvis idealerne skal kastes på porten, skal Jesu beskrivelse af det kristne liv i bjergprædiken det også.

"Vores hjerte er uroligt, indtil det finder hvile i Gud," som Augustin siger. Uden en længsel efter det perfekte, det ultimative er der heller ingen rettedhed eller søgen mod Gud. Hvilen for det urolige hjerte findes ikke ved at forkaste det perfekte og idealerne, men ved at finde det perfekte hos Gud; at forstå, at han er den fuldkomne, og at alt er fuldraget hos ham.

KRISTUS VEJLEDER I ALLE RELATIONER

Som mennesker er vi skabt til relationer, først og fremmest til vores skaber, og dernæst så sandelig også til vores medmennesker. Men det er netop her, at synden kan komme klarest til udtryk.

I det nye nummer af Budskabet sættes der fokus på de såkaldte "hustavler" i Bibelen, og hvordan de vejleder os mennesker til at leve og trives *sammen*.

LMH FÅR SIN FØRSTE VICEFORSTANDER

Fra 1. januar skal Daniel Burgdorf bistå forstander Kristoffer Enevoldsen med særligt fokus på personaleledelse og pædagogisk udvikling.

Daniel har været ansat på skolen i mange år som bibelskolelærer og skal fortsat bruge 75 procent af sin arbejdstid på de opgaver, han har løst indtil nu.

FOTO: LUMI GENBRUG AGERSKOV

GENBRUGSTØJ PÅ CATWALK I AGERSKOV

Butikken var fyldt med gæster og god stemning, da LUMI Genbrug i Ager-skov for fjerde gang holdt modeopvisning med butikkens efterårs- og vintertøj. Der var gratis entre og forskellige lækkerier og snacks til de godt 60 fremmødte.

Formålet var at række ud til byen og

baglandet og sige tak for følgeskab, donationer og gode handler. Efter showet var der mulighed for at shoppe i butikken. Butikkens slogan er "Kom tit, dit køb gavner mennesker i nød", og det er sandt, for cirka halvdelen af LM's budget til internationalt missionsarbejde stammer fra landets LUMI-butikker.

FOTO: STUBBEKØBING EFTERSKOLE

STUBBEKØBING EFTERSKOLE SOM KUNST. KUNSTMALEREN HAGO BRUGTE SKOLENS GYMNASTIKSAL SOM ATELIER, MENS HAN ARBEJDEDE PÅ ET MALERI AF SKOLEN SOM 25-ÅRS JUBILÆUMSGAVE. NOGLE AF ELEVERNE BLEV INSPIRERET TIL SELV AT UDFOLDE DERES KREATIVE EVNER.

GUMLE JAGTER LYSET I DECEMBER

Årets julekalender "Gumles jul – jagten på lyset" kommer hver dag på gumle.tv fra den 1. december.

Den foregår i Johannes tegnestue, hvor Gumle er blevet forvandlet til en tegneseriefigur. Gumle er på besøg hos sin og Kristians gode ven, Johanne, og da hun lader den nysgerrige Gumle være alene lidt, fordi en sikring er sprunget, og det er helt mørkt, må han bare se nærmere på det lys, der kommer fra hendes tegnecomputer – og så bliver han suget ind i den.

FOTO: JOSEF OLUFSSON

ADVENTSHJÆLP TIL BORNHOLMERE FOR 175.000

Missionshuset i Nexø blev omdannet til pakkecentral for en aften, da 35 LMU'ere pakkede adventshjælp for 175.000 kroner til 80 børnefamilier forskellige steder på Bornholm.

Adventspakkerne indeholdt madvarer, gavekort, juleting, spil og legetøj, sponsoreret af LM, LUMI Genbrug og forskellige fonde. Desuden gav lokale leverandører gode rabatter.

Uddelingen fandt sted i Nexø, Aakirkeby og Rønne, hvor der blev serveret æbleskiver, kaffe, kage eller et måltid mad.

DIN STØTTE KAN GØRE FORSKELLEN

Vi er nået den tid på året, hvor mange organisationer skal gøre op, hvor mange penge, der er kommet ind til arbejdet, og hvor meget, der endnu mangler for at dække de planlagte udgifter.

"Vi kan se, at vi i december får brug for 6,8 millioner kroner i gaver," siger resursechef i LM, Johnny Lindgreen.

"Derfor takker vi for vores mange trofaste givere og beder om ekstra store

gaver i år, så vi kan fortsætte det vigtige arbejde, der er i gang rundt i verden."

DET NYTTER

Der er ingen tvivl om, at det nytter at give til LM's arbejde.

Mange steder kan man se evangeliet bære frugt – fra det nyeste arbejde omkring Living Hope Center i Cambodja til kollegiearbejdet, hvor unge stude-

rende gennem ti år er blevet mødt med Guds ord.

For nylig fejredes 75-året for de første LM-missionærer i Ulanga i Tanzania, som i dag er et stort stift med mange aktive kristne.

Du kan være med til at gøre en forskel for mennesker i dag. Se mere på dml.dk/støt.

<

Her hilser to tidligere generalsekretærer på hinanden: Oswald Kisenime (th.) var generalsekretær i Ulanga-Kilombero Stift, da Leif Rasmussen var leder af LM.

86-ÅRIG EKS-GENERAL STÆRKT OPMUNTRET PÅ REJSE I TANZANIA

LEIF RASMUSSEN VAR I SEPTEMBER PÅ JUBILÆUMSREJSE TIL ULANGA. DET BLEV FOR DEN PENSIONEREDE LM-LEDER ET GLÆDELIGT GENSYN MED LEVENDE MENIGHEDER I VÆKST, MEN OGSÅ EN ANLEDNING TIL PERSONLIG EFTERTANKE OG BØN OM TILGIVELSE.

TEKST KARIN BORUP RAVNBORG FOTO HELLE BECH, PRIVAT

En rundrejse i Tanzania er ingen hindring for en, der er fyldt 86!

I hvert fald ikke, når det gælder tidligere generalsekretær i LM Leif Rasmussen.

Han har været pensionist i snart 20 år, og for nylig fik han mulighed for, sammen med 14 andre rejsedeltagere, at genbesøge nogle af de områder i Tanzania, som har gjort stort indtryk på ham i de 40 år, han var leder for LM's arbejde.

”Det var en stor glæde for mig, at jeg kunne klare rejsen – selvom jeg da var lidt tøvende på forhånd,” erkender den forhenværende missions-general, der trods den høje alder og enkelte helbredsmæssige ”skavanker”, som han kalder det, havde stor lyst til at komme med. Efter opbakning fra familien og lægen, der gav grønt lys til rejsen, var der ingen tvivl:

”Jeg skal afsted!”

VIDNER OM LIV OG VÆKST

De to ugers rejse i september var arrangeret i anledning af 75-året for udsendelsen af de første LM-missionærer til Ulanga-området, med besøg ved forskellige menigheder og steder, som har haft stor betydning for LM's historie.

Rejselederne og de fleste deltagere var tidligere udsendte, men som den ældste i flokken

var Leif den, der kunne huske længst tilbage, og med sin store erfaring efter mange år i spidsen for LM kunne han fortælle historier fra tidligere besøg i Ulanga.

Han ser med stor taknemmelighed tilbage på en veltilrettelagt rejse med mange uforglemmelige højdepunkter og på den hjertelige modtagelse rundt i menighederne. Han mødte kirker på steder, hvor der før i tiden kun var et spinkelt evangelisationsarbejde.

”Det var meget positivt at se, hvor meget der er sket siden sidst. Det vidner for mig om liv og vækst. Selvom meget måtte oversættes, mærkede jeg på samtalerne, at det er modne og bevid-

Det er, som når man planter et træ: Det arbejde, der begynder i det små, vokser.

^ I 1971 – under et af sine første besøg i Ulanga interviewede Leif Rasmussen Samweli Kisenime – en af de ældste kristne.

ste folk, som vil noget både lokalt og på stiftsplan. Det er meget glædeligt,” siger han.

FIK ET STIK I HJERTET

Leif medvirkede blandt andet ved en jubilæumsfejring i det gamle Kipingo, hvor de første danske missionærer byggede en missionsstation, som blev oversvømmet og ødelagt i 1957 – en situation, han hørte om gennem sin opvækst i missionshuset i Nykøbing Falster, og et sted, han besøgte flere gange som generalsekretær.

”Jeg var ti år, da Thygesen tog til Ulanga, og teenager, da floden rev missionsstationen væk. Jeg husker tydeligt den smerte, det gav blandt LM’s venner herhjemme. Hvorfor lod Gud det ske?

Det gik dybt i mit sind.”

Derfor gav det da også et stik i hjertet, da han stod foran mindestenen på stedet og tænkte på katastrofen og sorgen over det, der ikke lykkedes.

”Jeg har været på det sted en del gange før. Det har for mig altid været et vidnesbyrd om, at sådan handler Gud. Han tillader, at vi kommer til kort. Men vi skal ikke lade os slå ud, for Gud kan have andre planer. Det synes jeg, blev tydeligt under vores besøg. Vi mødte en talstærk kirke. Der har været vækst. Det er udtryk for bønnesvar.”

MÅTTE BEDE OM TILGIVELSE

Rejsen blev også en anledning for den tidligere generalsekretær til personlig eftertanke – en slags ”pilgrimsrejse”, som han kalder det – og refleksion over situationer, hvor han oplever, han som leder ikke altid handlede rigtigt. Han tænker blandt andet på, da LM i 2005 traf beslutningen om at stoppe med at sende missionærer til Ulanga.

”Vi kom ikke alt for heldigt fra det,” erkender han.

”Det skete for pludseligt. Det var ikke

forberedt længe nok. Vi kædede det sammen med, at nogle af vores missionærer skulle rejse hjem, uden at tænke til bunds i, hvad det betød for kirken derude, og heller ikke på deres skuffelse og frustration over det. Så jeg må bare for min del og på LM’s vegne vedgå, at dér forsømte vi. Dér kom vi til kort.”

Derfor benyttede han også lejligheden, da han prædikede til jubilæums-gudstjeneste i en fyldt domkirke i Ifakara, til at bede Gud om tilgivelse for de fejltrin, der var begået i samarbejdet.

”Prædikenen ved denne helt specielle lejlighed blev en anledning for mig til at få sagt noget, som lå mig meget på sinde: At jubilæet ikke skulle handle om os – kirken og LM, og hvad vi har bedrevet, men at det må være Kristus, vi prædiker.”

SE FREMAD SAMMEN

Når Leif ser fremad, er der mange indtryk fra rejsen, der giver grund til optimisme – ikke mindst mødet med Tumaini Bibelskole og de folk, der gennem tiden er uddannet der. Mange af navnene på dem, han hilste på,

var gamle kendte navne – børn, børnebørn og slægtninge til de første kristne derude.

”De har taget over efter de gamle, og de har gjort det godt. Den vækst, vi fik lov til at opleve i kirken, skyldes ikke mindst bibelskolen og den betydning, den har haft for Guds ords udbredelse i Ulanga. Bibelskolen er nøglen til, at evangelisation kan lykkes. Så vil Guds rige gå endnu mere frem.”

Efter en uges besøg i Ulanga rejste de danske gæster videre til Iringa, hvor de så noget af LM's nyere missionsarbejde: kirkens arbejde blandt nomader og ombygningen af Den danske Skole til et kursuscenter for præster og evangelister. Også her er der meget at glæde sig over – sammen med kirken i Tanzania, fortæller Leif.

”Jeg var virkelig imponeret. Det er, som når man planter et træ: Det arbejde, der begynder i det små, vokser – ikke på grund af vores enorme indsats, men Gud har vedkendt sig det og givet væksten.” ■

Den dengang unge generalsekretær i starten af 1970'erne på resterne af prædikestolen i den kirke, som de første LM-missionærer byggede.

LEIF RASMUSSEN

- Født 7. februar 1938 i Nykøbing Falster
- Uddannet teolog fra Københavns Universitet
- Blev som 25-årig ansat som studentermedhjælper i LM's administration
- Fra 1966-2005 generalsekretær i LM
- Fritidsforkynder og arkivar i LM's arkiv

BARNLØSHEDEN BLEV TIL EN EKSISTENTIEL KRISE

I SYV ÅR KÆMPEDE MARIA OG MAGNUS FOR AT BLIVE FORÆLDRE.
DET VAR EN UDFORDRENDE TID BÅDE ETISK, SOCIALT OG TROSMÆSSIGT.
"DET BRUTALE VED DEN SLAGS LIVSKRISER ER, AT MAN MÅ BÆRE DEM ALENE," SIGER DE.

TEKST MØRTEEN HOLGÅRD TYCHSEN FOTO ROCHELLE COOTE

Maria og Magnus beskriver tiden som barnløse som "ægteskabets syv magre år".

Det blev utrolig svært at blive ved med at lægge det frem for Gud.

Ingrid, Maria og Magnus' første barn, er én dag gammel. Den nyfødte ligger hos Maria, som i årevis har drømt om at ligge med sin baby i arme. Midt i lykkerusen kommer Maria til at tænke på de "ideale" forestillinger, hun har haft om sit åndelige liv, hvis Gud skulle opfylde hendes store drøm: Når han hører min bøn, så kan jeg ikke andet end at takke ham hver dag, så vil jeg få læst i Bibelen hver aften.

Her fem år senere er Ingrid fem år – og lillebror Samuel to år – og Maria må erkende, at den dybe taknemmelighed er en grundklang i hendes liv, men kristenlivet har ikke på den måde nået de højder, som hun måske havde forestillet sig.

"Men på trods af alt det, Magnus og jeg har været igennem, har vi aldrig tvivlet på, at Gud var med – heller ikke, når vi ikke kunne mærke det," siger hun.

Historien om Maria og Magnus er dog ikke en af den slags historier, hvor hovedpersonerne trods al smerten og

modgangen føler, at de kommer tættere på Gud – eller hinanden.

I de syv år, hvor de prøver at blive forældre, er de historier faktisk uudholdelige at lægge ører til.

"Når man er dernede, hvor vi var – dér, hvor man måske ikke engang kan bede længere – er den slags fromme historier faktisk frygtelige at høre på," fortæller Magnus.

SLÅET I GULVET

En eftermiddag for otte år siden sidder de i et auditorium sammen med 100 andre par i samme situation. De skal høre om deres muligheder. Om de forskellige behandlingsformer, om procedurerne og om chancerne. De ser på hinanden – og på de andre. Alle sidder med det samme spørgsmål, med den samme uvished. "Hvem er vi i statistikken?"

Maria og Magnus ved godt, hvorfor de sidder her, hvorfor Maria endnu ikke er blevet gravid på trods af flere års forsøg:

En besked i e-Boks har fortalt dem om resultaterne af de prøver, som har målt sædkvaliteten. "Stærkt nedsat" læser de på skærmen. Det samme er nu også håbet om snart at blive forældre – og håbet om nogensinde at blive det.

BESKEDEN SPARKER BENENE VÆK UNDER MARIA

I så lang tid har hun længtes efter at sidde på de bagerste rækker i missionshuset – der, hvor de andre forældre sidder, med deres babyalarmer og larmende børn på skødet.

Nu ligger hun på gulvet i stuen – fuld af sorg og gråd.

Hvor Maria reagerer direkte og umiddelbart, er Magnus mere tilbageholdende. Beskeden skal lige bundfælde sig i ham.

Efter at have læst beskeden ser han Maria falde sammen på gulvet. Ser hende hulke og være ulykkelig. Det kommer bag på ham. Hendes voldsomme reaktion overvælder ham faktisk.

Krisen fremhæver Maria og Magnus' forskelligheder. Og mens de kæmper, savner de andre par at spejle sig i.

”Maria reagerer direkte og spontant, fuld af sorg og gråd. For mig var det meget mere en gradvis proces. Jeg skulle lige forstå, hvad det betød. Men det endte med at udvikle sig til at blive en form for sorg.”

Og gradvist vokser sorgen sig lige så stor i Magnus som i Maria. Sorgen over ikke at kunne blive far bliver til en eksistentiel krise for ham:

Mens de er i fertilitetsbehandling, dør Magnus' farmor. Under begravelsen rammer spørgsmålet ham: Hvem skal være der for dem, når han og Maria bliver gamle? Hvis ikke vi skal være forældre, hvem skal vi så være?

HVEM TØR GÅ IND I SORGENS RUM?

”Der skal bare en enkelt sædcelle til. I skal bare lade være med at tænke på det.’ den slags kommentarer kan folk godt komme med. Nok fordi man ikke ved, hvad man ellers skal sige,” forklarer Maria.

Det er altid venligt ment. Men de har egentlig ikke brug for den slags opmuntringer eller løsninger. Det, de har brug for, er nogen, som tør gå ind i sorgens rum og bare være der sammen med dem der. Uden at tage løsninger med.

Maria og Magnus' råd til pårørende

- 1) Giv dig tid til at være lyttende og nærværende – ofte har de barnløse mere behov for, at du lytter og spørger nysgerrigt, frem for at du kommer med gode råd og anekdoter.
- 2) Et fertilitetsforløb kan have mange faser – alt fra uvished og sorg til spirende håb om et lille nyt liv. Giv plads til disse skift og undlad at forvente, at parrets følelser følger en bestemt rytme.
- 3) Brug tid sammen. Giv parret uden børn mulighed for at tage del i jeres familieliv. Det kan være utroligt rart at få lov at ”låne” andres børn.

TIL BARNLØSE PAR

Maria og Magnus står gerne til rådighed for sparring, spørgsmål og samtale – også om de svære og etiske emner. ”Vi ved, hvor komplekse og følelsesladede sådanne forløb kan være.”

I dag føler Magnus stor taknemmelighed over de to børn, som han og Maria er blevet velsignet med.

Når man står på sidelinjen, har man så meget lyst til at sige noget. Men der er ikke noget at sige.

Men der er ikke mange, som for alvor kan sætte sig ind i det, Magnus og hustruen gennemgår.

”Når man står på sidelinjen, har man – det har jeg også selv – så meget lyst til at komme med løsninger, når folk har det svært. Man vil gerne sige noget. Men der er ikke noget at sige,” siger han.

I den periode kommer Magnus til at elske Jobs Bog. For slutningen på bogen om den lidende mand giver ikke et endeligt svar, kommer ikke med nogen konklusion. Den forsøger ikke at forcere en erkendelse ind i ham. Gud slutter bare med at slå fast: ”Jeg er Gud, og du er et menneske.”

I VENTEPOSITION

Da parret i 2009 bliver gift, handler det til at starte med ikke om at blive forældre. Men da de efter et par år som mand og kone ”begynder at prøve”, tager de samtidig hul på ægteskabets syv magre år.

Maria er den første, som bliver opsat på, at de skal prøve at blive forældre. Da der intet sker de første år, søger de at blive udredt. De venter et års tid på at komme i behandling i det offentlige, og derfra skal der gå yderligere tre år, før de står med Ingrid.

Hele processen, udredningen og behandlingen, indebærer en masse ventetid. Det føles, som om livet står på

standby. De tør ikke planlægge noget ude i fremtiden, for hvad nu hvis det er der, de får en tid og endelig kan komme i gang, komme videre, komme tættere på?

Her rammer meningsløsheden Maria. Hun kan ikke gribe livet. Meget mister sin mening og værdi.

”Og det blev utrolig svært at blive ved med at lægge det frem for Gud. Jeg kunne godt sige: ’Vil du ikke nok gribe ind, hvis det er efter din vilje.’ Men inderst inde tænkte jeg: ’Jesus, hvis det ikke er din vilje, hvordan skal jeg så finde en mening i livet?’”

DET ETISKE GØR DET EKSTRA TUNGT

”Det er ikke, fordi, det ikke også er nogle gode år ...” funderer Maria og kigger over på Magnus. Han ryster på hovedet. ”Nej,” siger hun så lidt efter. ”Det var faktisk ikke nogle særligt gode år.” Efter lidt stilhed tilføjer Magnus. ”Det var bare en mørk sky, som kastede sin skygge over det hele. Og det var voldsomt udfordrende for vores ægteskab.”

De syv år kommer til at udstille deres forskelligheder – at de bærer, viser og er i smerten på forskellige måder. Og de erfarer, at det er svært at være der for hinanden, når man reagerer så forskelligt.

Det er opslidende – ikke blot uvisheden, længslen eller de ægteskabe-

lige konflikter. De etiske overvejelser og samvittighedsspørgsmålene gør det ekstra tungt.

Og de står alene med det, føler de, for de kender ikke nogen, som har stået i deres situation. På det her tidspunkt fylder fertilitet og barnløshed ikke rigtig noget – hverken i samtaler, i medicinerne, i politik eller i kirken – ikke i forhold til, hvad det gør i dag.

”Vi følte ikke, vi havde nogen, vi kunne spejle os i. Når det kom til de etiske overvejelser, var der få at spille bold op ad, og hvis man nævnte fertilitetsbehandling og kunstig befrugtning, kunne folk godt have nogle forestillinger om det, som ikke stemte overens med virkeligheden.”

I BEHANDLING

”Er I katolikker?”

Det er ikke al sundhedspersonalet, som forstår deres overvejelser, men deres egen læge råder dem til at bevare deres personlige integritet.

”I skal ikke gå længere, end jeres samvittighed tillader.”

I deres sag bliver det også noteret, at parret har ”etiske overvejelser af religiøse årsager”.

Alligevel skal de kæmpe for at blive på den vej, de har valgt. For når man går i fertilitetsbehandling, starter man samtidig i et skemalagt forløb, som bare kører af sig selv. Afgiver man fra

At fortælle det var på en måde som at lægge sig i Guds favn. Man kan sige, at menigheden blev en legemliggørelse af Guds omsorg.

skemaet, skal man hele tiden gøre opmærksom på det – og man skal være villig til at være bøvlet.

”OBS: det er kun ubefrugtede æg, som skal fryses ned,” skriver Maria med kuglepen på dokumenter og samtykkeerklæringer, de skal aflevere til sundhedspersonalet. Med store bogstaver.

De etiske dilemmaer opstår, fordi standardbehandlingen indebærer nedfrysning af befrugtede æg. Normalt nedfryser man æg, som allerede er befrugtet, sorterer de dårlige fra, vurderer, hvilke der har de bedste chancer. Ligesom i naturen uden menneskers indblanding. Men for Maria og Magnus

er det som at fryse et lillebitte menneskeliv på et meget tidligt stadie ned. Det er derfor ikke standardprocedure, da Maria og Magnus får lov til at få nedfrosset ubefrugtede æg i deres behandlingsforsøg.

EN SANG TIL MARIA

Maria har mange gange siddet til gudstjenester og barnedåb og været ked af det.

”En barnedåb er jo en meget konkret begivenhed i menigheden, hvor børn er i fokus. Ofte har jeg siddet og ønsket at vi var dem, der stod dér med et barn i armene.”

En dag sidder Maria, som så mange gange før, på stolerækkerne og hører dåbssalmen om Guds omsorg blive sunget ned over barnet:

*Gud har grebet hænderne dine
Værnet dig i armene sine
Tryghed for en ukendt fremtid
Er, at du i Guds hjerte bor.*

*For han skal give sine engle befaling
Om at bevare dig på alle dine veje
De skal bære dig på hænderne
Så du ikke støder foden mod nogen sten.*

Og som så mange gange før får tårerne frit løb, men i dag er det ikke på grund af sorgen og misundelsen. Denne dag er det anderledes.

FAMILIEN HAAHR NIELSEN

- Maria, 35 år, forsker ved Center for Almen Medicin, KU
- Magnus, 35 år, arkitekt, selvstændig
- Ingrid, 5 år
- Samuel, 2 år
- Bor i Ballerup
- Kommer i LM i Nansensgade, København

I perioder skrev Maria meget – blandt andet dagbog – for bedre at kunne håndtere sorgen og frustrationerne.

”Jeg følte, at den sang også blev sunget til mit hjerte – som en lille berøring af Guds omsorg for mig.”

MENIGHEDENS BØNNER

”Det brutale ved den slags livskriser er, at man må bære dem alene og være i dem alene. Men samtidig har man brug for følgeskab,” forklarer Magnus.

En efterårsdag deler de derfor deres barnløshed med menigheden i Nansensgade. De har måttet tage et langt tilløb til at dele det med andre end den nærmeste familie og venner. Det er særligt Magnus, som holder igen. Frygten for de andres reaktion, frygten for de velmenende kommentarer, frygten for de forcerede erkendelser gør, at de har ventet med at gøre det indtil den dag.

Men de bliver overraskede. Menigheden i Luthersk Mission i Nansensgade omslutter parret i varme og omsorg, omslutter dem i forbøn. Ja, folk siger det videre til andre, så folk de slet ikke kender, beder for dem. Og de kan mærke, at der bliver bedt for dem.

Også helt fysisk – for Marias mave begynder at vokse.

Allerede det følgende forår er Ingrid på vej.

De bønner, som parret til sidst ikke selv kunne bede, har familie, venner og menigheden bedt for dem.

”Det var virkelig en forløsning i at træde frem i menigheden og fortælle det. Det var på en måde som at lægge sig i Guds favn. Man kan sige, at menigheden blev en legemliggørelse af Guds omsorg,” husker Magnus

Trods bønnesvaret vil de ikke sige, at de er kommet tættere på Gud. Men nu ved de, hvad det vil sige at være i sorg – og selvom de nu er blevet forældre, er de stadig i kontakt med smerten. De skal bare kigge på sagsmappen og dagbogsnotater fra fertilitetsbehandlingen, så er de tilbage. Det er dog ikke entydigt en dårlig ting, det at være i kontakt med smerten. For i forlængelse af deres livskrise ligger taknemmeligheden.

”Når jeg for eksempel har puttet børnene, eller når jeg vågner om morgenen med en af dem savlende oven på mig, mærker jeg taknemmeligheden,” fortæller Magnus. ■

<
Den nye sang
er indspillet og
kan høres på
YouTube:

Ny lovsang fra LM Musik er skrevet til fællesskabet

LM MUSIK HAR UDGIVET EN NY LOVSANG. TEKSTEN ER SKREVET AF FRIMENIGHEDSPRÆST THOMAS OLOFSON. HANS ØNSKE ER, AT SANGEN MÅ VÆRE MED TIL AT GIVE HÅB.

TEKST MORTEN HOLGÅRD THYCHSEN FOTO LM MUSIK

LM Musik har netop udsendt en ny lovsang. At den udkommer i november, har fået nogle til at spørge, om det er en julesang. Men det er det ikke, siger frimenighedspræst Thomas Olofson, som har skrevet sangen.

”Den er skrevet til en menighed, som møder Jesus og sammen kalder på ham,” forklarer han.

”Mange af de åndelige sange, man synger i LM, såsom *På nåden i Guds hjerte* eller *Ængstede hjerte* har meget god sjælesorg i sig, men man påkalder ikke Jesus i dem.”

Den nye lovsang har en bibelsk funderet tekst med enkle kristne sandheder – for nogle kristne kan de næsten fremstå selvfølgelige.

”Men der er et håb indlejret i nærmest hver eneste linje. Mange af vo-

res problemer i livet skyldes, at vi har alt for små tanker om Gud. Men hvis vi faktisk tror på det, vi synger i sangen, er der en åndelige kraft i det – for når Jesus bliver herliggjort, kommer Hel- ligånden”.

SANGE UDSPRINGER AF ET MØDE MED GUD

Selvom der i forvejen findes mange gode kristne salmer og lovsange, er der ifølge Thomas Olofson stadig behov for nye sange.

”Når der er vækkelse et sted, indebærer det altid, at der skrives nye sange,” påpeger han. Thomas havde på et tidspunkt selv et særligt møde med Gud.

”I forbindelse med det møde skrev jeg 10-15 sange. Så den nye lovsang er et resultat af et møde med Jesus,” for-

tæller han. Flere af de øvrige sange forsøger han også at få udgivet.

DYBE SANDHEDER PÅ EN ENKEL MELODI

Melodien til *Jesus, Jesus, Jesus*, bærer *universet* er skrevet af Benjamin Møller Kirketerp – den ene af LM’s to musik-konsulenter.

”Vi har aldrig mødt hinanden. I telefonen fortalte jeg ham bare mine tanker om en enkel melodi, som er nem at synge – også uden band,” fortæller Thomas.

Efter noget tid sender Benjamin et bud på en melodi. Thomas er begejstret, og den er klar – i første forsøg.

Tekst og melodi til *Jesus, Jesus, Jesus*, bærer *universet* findes på Nodebasen.dk, der netop har gjort alle noder og tekster frit tilgængelige. ■

^
Temaet var "Skeptisk?" og de forskellige sessions udforskede tvivlen og troens fundament.

MISSION24: 450 UNGE FYLDTE LMH

ALLEREDE FLERE UGER INDEN TILMELDINGSFRISTEN VAR DER FYLDT OP MED DELTAGERE TIL ÅRETS MISSIONSKONFERENCE.

FOTO JOSVA BENTIN RØNNE

v
Deltagerne bragte sig selv på banen ved lørdagens indsamlingsevent, og de fik samlet cirka 80.000 kroner ind til LMU's missionsprojekt.

HELLE TILBYDER KURSER OM SUNDHED OG ÆGTESKAB

INDTIL NU HAR UNDERVISNINGEN PÅ LIVING HOPE CENTER I CAMBODJA PRIMÆRT VÆRET FOR BØRN OG UNGE. NU ER DER OGSÅ TILBUD TIL VOKSNE, OG SYGEPLEJERSKEN HELLE ARBEJDER PÅ AT FINDE UD AF, HVILKE EMNER DER ER STØRST BEHOV FOR.

TEKST KAJA LAUTERBACH FOTO PRIVAT

"Jeg har brug for at blive lidt bedre til at stille spørgsmål, der gør mig klogere på, hvad de har brug for, at jeg underviser om."

Det siger Helle Gaedt Poulsen, der flyttede til Siem Reap som missionær i januar sammen med sin familie.

Efter endte sprogstudier begyndte hun i oktober at undervise på LM's nybyggede Living Hope Center (LHC) ved

udflytterbyen Run Ta Ek.

Her inviterer hun til undervisning to timer hver mandag og torsdag i syv uger. Om mandagen er det i sundhedsrelaterede emner og livsfærdigheder, og om torsdagen er det et ægteskabskursus.

De sundhedsrelaterede emner er hygiejne, førstehjælp og kvindens cyklus, og livsfærdigheder er for eksem-

pel håndtering af økonomi, grænsesætning og forståelse af følelser.

"Når det gælder valg af emner, er jeg på meget usikker grund og famler mig frem. Jeg er dybt afhængig af Guds vel-signelser."

FØRSTEHJÆLP VED SLANGEBID

Når det gælder de sundhedsrelaterede emner, laver Helle, der er uddannet

Helle Gaedt Poulsen underviser blandt andet i førstehjælp. Her demonstrerer hun Heimlich-metoden til at fjerne et fremmedlegeme i lufrøret hos en, der er ved at blive kvalt.

sygeplejerske, selv sine materialer, og når de syv uger er gået, skal hun evaluere, hvilke dele af undervisningsplanen hun kan gentage, og hvor der skal ændres.

Og der er allerede sket ændringer, for ud fra deltagernes spørgsmål har hun tilføjet undervisning i førstehjælp ved slangebids og sårpleje.

Helle fortæller, at hendes samarbejdspartner og tolk, Samneang, siger, at de kan bruge "det hele", men fordi hun gerne vil have deltagerne på kurserne til at definere helt konkret, hvad de har mest brug for, er hun i gang med at undersøge mulighederne for at deltage i et kursus i Thailand i februar måned 2025. Her skal hun lære mere dybdegående om den cambodjanske kultur, sådan at hun forhåbentligt kan spørge dem på den rigtige måde.

Kurset har hun fået anbefalet af en amerikansk missionær-kollega, der også arbejder med emner inden for sundhed.

PÅ HJEMMEBESØG FOR AT INVITERE

Deltagerantallet til Helles undervisning er meget skiftende. Der kommer fra 2-15 deltagere, og det er sjældent de samme hver gang.

Efter en andagt holder Helle oplæg, og så er der god tid til at stille spørgsmål og til, at deltagerne kan fortælle deres egen historie, så de sammen kan udtænke løsninger på det, der er svært.

Hun glæder sig over, når nogle bliver hængende og snakker videre, når selve undervisningen er slut.

"Der kommer altid nogle unge piger, men jeg vil meget gerne have fat i de voksne også. Jeg er imidlertid nødt til at indse, at det er meget svært," siger hun.

"Det er meget svært at blive klog på, hvorfor de ikke kommer – eller ikke kommer, selvom de har sagt til Samneang, at de kommer. Hun gør i øvrigt et stort arbejde med at invitere."

Derfor har de to kvinder besluttet, at de om torsdagen tager på hjemmebesøg i byen en time før kurset i håb om, at nogle tager med. Helle er også begyndt at hente nogle, som har svært ved at tilbagelægge de cirka to kilometer, der er mellem hjemmet og LHC.

KULTUREN ÆNDRER SIG IKKE FRA EN DAG TIL EN ANDEN

Ægteskabskurset hver torsdag byg-

Ægteskabskurset er et videobaseret Alpha-kursus, som er oversat til khmer.

ger på et videobaseret Alphakursus, der ligger online, og som er oversat til khmer.

Her er det også en udfordring, at deltagerne er forskellige fra gang til gang – og at det mest er kvinder, der kommer alene.

"For mange mænd er det for grænseoverskridende, og der er også flere mænd, der arbejder udenbys," siger missionæren og tilføjer, at ét ægtepar deltager fast. De kommer dog på skift.

Et af temaerne i kurset handler om at sætte grænser. Helle fortæller, at det her kommer tydeligt frem, at det ligger i den cambodjanske kultur, at kvinder rangerer lavere end mænd. En ældre kvinde sagde nemlig: Du kan sige nej til din mand, fordi du er hvid. Det kan vi ikke.

Hun er klar over, at kulturen ikke ændrer sig fra den ene dag til den anden.

"Men bare små ændringer betyder meget – og de sker. En kvinde sagde for nylig, at hendes mand taler anderledes til hende efter at have været med på kurset." ■

LOKALE TANZANISKE LEDERE STØTTER MENSTRUATIONS-PROJEKT

RUTH BACH-SVENDSEN OG HENDES LOKALE KOLLEGER HAR FÅET EN INDGANG TIL DE LOKALE MYNDIGHEDER, SÅ DE SAMMEN CAN GIVE BØRN OG UNGE EN BEDRE HVERDAG.

TEKST KAJA LAUTERBACH FOTO RUTH BACH-SVENDSEN

Midt i november sad 13 lokale ledere fra Babati-distriktet i Tanzania i tre timer og lyttede til undervisning om kroppens udvikling.

Det fortæller missionær Ruth Bach-Svendsen. Siden 2020 har hun og et team af lokale kolleger taget rundt på skoler i Arusha Stift i Tanzania og undervist elever om kroppens forandringer i puberteten. Projektet hedder nu *Menstrual Health Management (MHM)* og skal hjælpe de unge til at få et bedre liv i puberteten.

”Ud over selve undervisningen af drenge og piger vil vi også gerne påvirke grupper rundt om børnene: lærere,

forældre og religiøse og lokale ledere i lokalmiljøet. Sådan at de kan hjælpe børnene i hverdagen,” siger hun.

”Vi vil gerne påvirke alle, der har indflydelse på børns hverdag, så det er virkelig vigtigt at undervise mennesker, der har autoritet og indflydelse i lokalsamfundet.”

GODE FORTALERE I LOKALSAMFUNDET

Ruth og Belinda, der er projektleder, var i Babati-distriktet 160 kilometer sydvest for Arusha for at undervise børn på seks skoler i området. I den forbindelse havde de bedt den lokale præst kontakte nogle af de lokale

STØT UNGE KVINDER I TANZANIA

Projektet "Menstrual Health Management" skal blandt andet forbedre forholdene for unge kvinder ved at give undervisning om menstruation, pubertet og hygiejne.

Målet er ikke kun at informere de lokale piger i skolerne, men også at oplyse en større del af samfundet og forhåbentlig ændre den herskende norm i forhold til synet på kvinder, sex og samvær.

Du kan støtte ved at give en gave via MobilePay: 66288 mærket "kvinder."

ledere, så de kunne tale med dem både om MHM-projektet og om, hvordan man forebygger undertrykkelse, som er vidt udbredt.

Invitationen gik fra mund til mund blandt de lokale balozier. En balozi er en demokratisk valgt kontaktperson, som er et bindeled mellem borgerne og myndighederne. Hans ansvarsområde er op til 50 husstande. Han står til rådighed for alle mulige slags opståede problemer for eksempel nabouenigheder, uoverensstemmelser om, hvor markskellet går, eller ægtefæller imellem. Nogle problemer kan han selv løse. Andre gange forklarer han love og regler og hjælper de uenige parter med at finde rundt i systemet.

"Balozierne er virkelig gode fortalere for emner, man ønsker at få implementeret i lokalsamfundet. For eksempel kan de også vejlede, når der bygges nye toiletter ved en skole, og kan fortælle om vigtigheden af rindende vand, så piger kan vaske hænder efter at have skiftet hygiejnebind. Desuden kan de tale med forældrene om, at det er vig-

Det er første gang i mine mange år i Tanzania, jeg har været på så tæt hold af et godt lokaldemokrati.

tigt at både piger og drenge ikke drop- per ud af skolen," siger Ruth.

"Det sker desværre, især på landet, hvor der måske er langt at gå til skolen."

KAN SAMMENKALDE TIL MØDER OM RELEVANTE EMNER

Ruth og hendes tanzaniske kolleger er meget overraskede over, hvor let det var at få balozierne til at komme, og hvor positive, de var.

"Ud af 15 inviterede kom de 13. En af dem, der ikke deltog, var netop forhindret af sit hverv, da han var med en borger i retten for at bistå vedkommede," siger hun og nævner, at balozierne også har mange sager, der vedrører undertrykkelse, og det vil de gerne kæmpe imod. Det sagde en af dem direkte:

"Hvis jeg kunne ønske mig noget, der ikke fandtes, så er det, at ingen under-

trykker andre."

En af de ting, balozierne kan gøre, er at sammenkalde beboerne til møde. Her kan de tage emner op, som de synes, er relevante, og de kan altid henvende sig til MHM-projektets lokale koordinator, Elimaria, hvis de gerne vil have fat på nogle, der kan komme og undervise i kroppens udvikling, og hvordan de kan hjælpe de unge i de år af deres liv. Det var der flere, der sagde, at de meget gerne ville, fortæller Ruth.

Hun udtrykker glæde over den indsigt i det helt nære lokalmiljø, som hun fik ved denne samling.

"Det er første gang i mine mange år i Tanzania, jeg har været på så tæt hold af et godt lokaldemokrati, og jeg tror, det er en god vej at gå. Balozierne føler et stort ansvar for at tale med de lokale beboere om de ting, de hører." ■

TEMA:
FAR, MOR
OG BØRN

Alle mennesker går med forestillinger om og drømme for deres liv – også når det kommer til kærligheds- og familielivet.

Forventningerne og realiteterne støder dog ofte sammen, og forskellige omstændigheder kan skabe bump på vejen. Uanset hvor vi er endt, må vi til stadighed lade os lede af Guds ord.

På de næste sider kan du læse om Guds tanker for familien såvel som Bibelens tale om livet som ugift. Og så kan du læse om udfordringen ved en skilsmisse ud fra et menighedsperspektiv.

GUD TÆNKER STORE TANKER OM FAMILIEN

PRÆDIKANT MIKAEL WETHELUND FORKLARER, AT DET ER BIBELSK, AT MOR OG FAR ER SAMMEN OG FÅR BØRN, OG AT FAMILIEN SAMTIDIG ER EN ILLUSTRATION AF, HVORDAN GUD ØNSKER SIN RELATION TIL MENNESKER.

TEKST KAJA LAUTERBACH ILLUSTRATION FREEPIK

Ordet kernefamilie er ikke nævnt i Bibelen. Men det er både det at få en ægtefælle og at få børn, og ud fra det er begrebet blevet dannet.

Det forklarer Mikael Wethelund fra Skovlunde. Han er selv gift med Maria og far til tre.

”Ordet treenighed er heller ikke nævnt i Bibelen, men Bibelen kan godt forholde sig til begreber, den ikke selv nævner eksplicit og give os en forståelse af, hvad det er, og hvordan Gud ser på forskellige ting,” siger den 34-årige prædikant.

”Jeg tror, Gud tænker store tanker om familien, og det fylder meget i Bibelen helt fra begyndelsen. I de første to kapitler læser vi, hvordan allerede Adam fik en ægtefælle så han ikke skulle være alene, og at de kort efter fik befalingen om at blive mange. Den næste befaling i relation til familielivet er, at en mand

skal forlade sine forældre for at blive ét kød med sin ægtefælle. Det betyder, at han og hans hustru skal stifte en ny familie.”

På bibelsk tid var det ofte slægten, man tænkte på, når man talte om familien, og det inkluderede flere generationer end i nutidens kernefamilie. Det kommer blandt andet til udtryk gennem de utallige slægtstavler i Bibelen, anfører Mikael og tilføjer, at han alligevel mener, at det er den nære familie, som Gud har sat mennesker i, der skal komme først.

”Der er en hovedpointe i, at man kun kan have en dyb relation med et begrænset antal mennesker. Hvis jeg tænker alle fætre, kusiner, onkler og tanter med, kan jeg ikke have en dyb relation til alle i familien,” siger han.

”Jeg er godt nok bror, barn og sviger-søn, når det kommer til min familie,

men mit primære kald er at være far og ægtefælle.”

FAMILIEN BESKRIVER GUDS RELATION TIL MENNESKER

Mikael forklarer, at ud over at være Guds gode ramme for livet bruger Gud også familien til at illustrere den relation, han ønsker at have til mennesker.

”Familien er et eksempel på, hvordan Gud ønsker, at mennesket og menigheden skal relatere til ham. Den er en illustration af, hvordan han ønsker at give sin kærlighed, og især i Det nye Testamente er det tydeligt, at Gud her bruger familien som billede. Gud er vores far, Jesus er vores bror, og kirken er som en brud,” siger han.

”Familien kan være med til at vise, hvordan Gud ønsker fællesskab med mennesker. Ved sin himmelfart sagde Jesus til disciplene, at de skulle be-

gynde i Jerusalem med at fortælle om ham og hans frelsende kærlighed og så gå videre til Judæa, Samaria og til sidst til verdens ende. På samme måde skal vi vise noget af Guds kærlighed først til vores nære familie og så fortsætte med storfamilien, nabolag, venner, kirke, ja, alle, vi møder.”

KIRKEN ER GAMMELDAGS

En hurtig google-søgning viser, at der nu om dage er mange familieformer i Danmark, og at kernefamilien af mange bliver betragtet som noget fra fortiden. Til det svarer Mikael:

”Vi er gammeldags, og det kan ikke

være anderledes. Kirken er jo 2.000 år gammel, og Guds oprindelige tanker om, hvordan mennesker skal leve, er endnu ældre.”

Her står kirken over for en balancegang, understreger han.

”Som kirke skal vi kunne rumme mennesker, der lever i alle familieformer, men vi skal samtidig turde stå ved og sige højt, at ikke alle familieformer harmonerer med Guds tanker for familien.” ■

Familien er et eksempel på, hvordan Gud ønsker, at mennesket og menigheden skal relatere til ham.

Som fraskilt er man i en utrolig sårbar situation, hvor menighedens tavshed og usikkerhed nemt kan blive tolket som fordømmelse og afvisning, forklarer familiekonsulent Kristian Andersen.

FRASKILT: DET ER EN STOR SORG, AT DET IKKE LYKKEDES

SOM MENIGHED ER MAN FORPLIGTET PÅ AT VÆRE DER FOR SINE MEDMENESKER, NÅR DE RAMMES AF EN KRISE, SOM EN SKILSMISSE ER, MENER FAMILIEKONSULENT I LM.

TEKST MORTEN HOLGÅRD TYCHSEN OG KARIN BORUP RAVNBORG FOTO ISTOCKPHOTO

Linda er kristen og fraskilt. For syv år siden flyttede hun og hendes eksmand fra hinanden.

”Det var virkelig svært og smertefuldt, og flere år op til skilsmissen gik vi til flere terapeuter og ægteskabskurser,” fortæller hun. Efter bruddet kommer hun stadig i den lokale LM-menighed.

”Jeg føler det da som en kæmpe faliterklæring og har en stor sorg over, at vores ægteskab ikke lykkedes – ikke mindst, når man ser andre ægtepar i menigheden og det liv, man gerne selv ville have haft.”

VIGTIGT, AT MAN TØR SPØRGE IND

Når hun alligevel står frem, er det for at bryde det tabu, der kan være omkring fraskilte i menighederne.

”Det har ikke været problematisk for mig at fortsætte med at komme i menigheden, og jeg synes ikke, jeg har oplevet, at folk ikke ville have med mig at gøre eller fordømte mig, fordi jeg var blevet skilt. Men jeg tror, der man-

ge steder kan være en berøringsangst over for at tale med par, som kæmper i ægteskabet.”

Derfor vil hun gerne pege på, hvor vigtigt det er, at flere, som står på side-linjen, tør spørge ind.

Linda nævner også, at det kan være svært at komme afsted til møde alene, når man har været vant til at komme som par eller familie. Selv laver hun ofte aftaler om at køre sammen med andre eller om at mødes inden. Hun opfordrer derfor til, at man som menighed er opmærksom på dem, som er alene – af den ene eller anden grund –

Jeg tror, der mange steder kan være en berøringsangst over for at tale med par, som kæmper i ægteskabet.

og husker at spørge, om man skal følges til møde eller gudstjeneste.

USIKKERHED I MENIGHEDEN

Kristian Andersen, en af LM's familiekonsulenter, fortæller, at det kan være enormt svært at komme i menigheden efter en skilsmisse.

”Som fraskilt er man i en utrolig sårbar situation, og som menighed kan man blive ramt af usikkerhed, som gør at man kommer til at trække sig og bliver tavs. Og tavsheden og menighedens usikkerhed kan nemt blive tolket som fordømmelse og afvisning hos

den fraskilte.”

Derfor understreger han vigtigheden af, at de, som er berørt af skilsmissem, har nogle enkelte – en medvandrer eller en sjælesørger i menigheden – hvor de kan få afløb for deres vrede, frustration og sorg, uden at det ender ud i regulær bagtalelse.

”Det er vigtigt at have en ventil, hvor man kan åbne op og være ærlig, men hvor man samtidig undgår, at hele menigheden bliver involveret,” siger familiekonsulenten.

KALDET TIL AT VISE OMSORG OG RÆKKE UD

Som menighed er man forpligtet på at være der for sine medmennesker, når de rammes af en krise. Også en skilsmisse.

”Nogle kan måske være bange for at signalere en accept af skilsmisse, hvis ikke de er tydelige omkring deres holdning. Her er min tommelfingerregel, at jeg ikke lufter min holdning, medmindre jeg bliver spurgt.”

Han påpeger, at det samtidig er afgørende, at der fra prædikestolen forkyndes om det livslange ægteskab som Guds vilje, og at der tales om de tekster, som advarer mod skilsmisse.

”Tydeligheden må komme til udtryk i oplæ-

ringen i menigheden. Men som medkristne er vores opgave at være der for vores næste og række ud.”

JEG HAR FÅET MERE BRUG FOR JESUS

Midt i det svære ved at leve som fraskilt, der kan føles som en stor skam, har Linda oplevet, at Jesus har fået en endnu større plads i hendes liv.

”Når tingene kører fint derudad i ægteskabet, kan man jo klare meget i sig selv. Det kunne jeg pludselig ikke mere,” siger hun med smerte i stemmen.

”Men jeg er blevet bekræftet i, at jeg har brug for Jesus – måske endnu mere end før, og på den måde er min tro på ham gennem det hele blevet styrket. Han er blevet stor, og hans nåde for mig er blevet større.” ■

Linda er et fiktivt navn af hensyn til de pårørende. Redaktionen er bekendt med hendes rigtige navn.

Paulus' tjeneste kunne dårligt forenes med ægteskab og familieliv

SOM KRISTEN KAN MAN FØLGE GUDS VILJE BÅDE SOM GIFT OG SOM SINGLE. ALLIGEVEL BETONER PAULUS DE FORDELE, SOM DEN ENLIGE HAR I FORHOLD TIL TJENESTEN.

TEKST MORTEN HOLGÅRD TYCHSEN FOTO UNSPLASH

Når Paulus i Første Korintherbrevs syvende kapitel blandt andet forholder sig til ægteskab og singleliv, kan vi ikke bare afskrive det som Paulus' personlige holdning. Ifølge Christian Schøler Holmgaard, som er ph.d. og adjunkt i Ny Testamente ved Dansk Bibel-Institut, er Paulus' ord stadig inspirerede af Helligånden, selvom han i afsnittet skelner mellem Guds befalinger og sine egne anbefalinger.

"Paulus kommer her med en slags anbefalinger på et mere bekymringsfrit liv i tjeneste for Gud. Han ønsker dog ikke at binde folk og deres samvittighed med sine ord. Både det at være gift og ugift er for Paulus en gave fra Gud, og hverken den, der er gift, eller den, der er single, skal derfor betragte sit valg som forkert," siger teologen.

ÆGTESKABET HØRER IKKE EVIGHEDEN TIL

Christian Schøler Holmgaard peger imidlertid på, at der er nogle fordele ved at være alene, sådan som Paulus selv var, som apostlen ønsker at fremhæve i afsnittet, og at vi derfor i dag skal passe på med at gøre singletilværelsen til det næstbedste.

"Havde Paulus været gift og haft børn,

ville han ikke have kunnet rejse rundt i hele Lilleasien og forkyndt evangeliet for alle mulige uden at have forsømt sin forpligtelser i familien. Og for Paulus var forkyndelsen af evangeliet det allervigtigste," understreger han.

Han påpeger, at i den samtid, brevet er skrevet i, blev det betragtet som underligt, og også ligefrem forkert, ikke at være gift.

"Så det er tankevækkende, at Paulus her fremhæver det ugifte liv, som den bedste mulighed," siger han.

Og det er særligt i lyset af endetiden og det evige liv:

"Selvom ægteskabet er indstiftet af Gud, hører ægteskabet i bibelsk forstand ikke evigheden til. Det er noget, som er en del af denne verden. I den kommende verden har det udtjent sin rolle som det, der peger frem imod noget, nemlig den ultimative, intime forening med Gud," siger Christian Schøler Holmgaard og tilføjer:

"Det bånd, som knyttes mellem manden og kvinden i ægteskabet, er derfor svagere end båndet til Kristus, som forbinder de kristne i Guds menighed."

FORDELE VED SINGLELIVET

Det er samtidig et udtryk for apost-

lens realisme, når Paulus i Første Korintherbrev 7,32-34 påpeger, at den ugifte i højere grad kan være fokuseret på Gud, mens den gifte vil være splittet mellem jordiske bekymringer og fokus på Guds sag.

"De bekymringer og prioriteringer, som knytter sig til ægteskab og familie, er reelle, og man skal ikke adskille tingene og sige, at det at tage sig af ægtefælle og børn ikke kan være ens gudstjeneste. Men der er nogle omstændigheder, som gør, at Paulus ser nogle fordele ved singlelivet, som giver særlige muligheder for at tjene Gud."

DEN ENLIGE KAN VÆRE TIL INSPIRATION

Ægteskab og familieliv indebærer forpligtelser, som begrænser den enkeltes frihed – ikke blot til at gøre, hvad der passer én, men først og fremmest til at tjene Gud.

"Derfor er Paulus' ord også en advarsel om ikke at lade ægteskabet blive noget ultimativt og en advarsel om ikke at blive for optaget af en borgerlig drøm om villa og vovse," siger DBI-lektoren.

Her kan den enlige i menigheden, som lægger sin tid hos andre og i tjenesten for Gud, være til inspiration og

påmindelse for andre om den kristnes forpligtelser over for evangeliet og Guds rige.

Når Paulus omtaler singletilværelsen som en gave, mener han ikke, at nogle har en særlig evne til at være tilfredse som single. Han taler snarere om tilstanden at være single. Så længe man er i den tilstand, er det en gave fra Gud, og ægteskab vil på samme måde være en gave, hvis man på et tidspunkt modtager det.

"Vi bør modtage vores livssituation – hvad enten det er singletilværelsen eller ægteskab – som en del af Guds nåde til os. ■

^
 Havde Paulus haft hustru og børn, ville han ikke have kunnet rejse rundt i hele Lilleasien uden at have forsømt sine forpligtelser i familien.

CLAUS KRISTENSEN
 FRIMENIGHEDSPRÆST
 CK@DLM.DK

ALLE LÆNGSLER STILLES PÅ DEN NYE JORD

Bibelens tale om at være gift eller ugift kan opleves modsætningsfyldt. Ved skabelsen siger Gud, at det ikke er godt, at mennesket er alene, og han skaber mand og kvinde til et så nært fællesskab, at de bliver ét kød. På den anden side siger Paulus, at det er bedst at forblive ugift.

Der er forskellige årsager til ikke at blive gift. Det kan være et bevidst valg af forskellige grunde, og det kan være et livsvilkår, at man ikke fandt en at dele livet med.

Jeg ser det, at jeg ikke er blevet gift, som en konsekvens af syndefaldet, og det har været en hjælp for mig at erkende, at det er et af de vilkår, som har været med til at forme mit liv i en falden verden.

Samtidig har jeg været bevidst om, at jeg ikke ønskede at blive gift for enhver pris, og jeg har ikke haft noget behov for at overbevise en kvinde om, at vi var bestemt for hinanden, når hun ikke delte den opfattelse.

Jeg har oplevet længslen efter hustru og børn, men jeg er også bevidst om, hvor ødelæggende det kan være at leve livet med den tanke, at det ville være meget bedre, hvis det havde formet sig anderledes.

På den ene side er vi kaldet til en aktiv indsats for at gøre livet godt for os selv og mennesker omkring os, og samtidig må vi acceptere, at et liv, hvor alle vores behov er opfyldt, først bliver en realitet på den nye jord.

Gud skabte familien

Kærlighed,

glæde,

hengivenhed

De lo. De sang. De legede. De dansede.

De var tre. Og de var ét.

Én treenig Gud: Faderen, Sønnen og Helligånden.

De så på hinanden, og alt var godt mellem dem. Smil og latter.

Kærlighed, glæde, hengivenhed.

Og legen fortsatte. Dansen fortsatte. Sangen fortsatte.

For evigt og altid hørte de sammen. For kærligheden knyttede dem sammen.

Og så sprudlede de over i opfindsomhed og kreativitet. De sang hele verden frem – helt ud af den blå luft. (Nå ja, den blå luft måtte de også lige opfinde først). Og så fulgte hele verden med sol og måne og stjerner, med himmel og hav og bjerge og jord og floder, med træer og planter, med fugle og fisk og alskens dyr på landjorden.

Gud så på sin verden. Og han så, at alt var godt.

Men så blev der stille.

Det var tid til eftertanke.

opfindsomhed, kreativitet

”Skal vi?”

hviskede de til hinanden.

”Skal vi skabe mennesker?”

Og i munden på hinanden udbrød de:

”Ja, lad os skabe mennesker!”

”Så kan vi elske menneskene,” sagde den ene. ”Så kan al vores kærlighed og glæde strømme videre,” sagde den anden. Og den tredje jublede: ”Så kan vi invitere menneskene ind i vores kærlighed.”

”Nu véd jeg det,” råbte den ene pludselig: ”Vi skaber menneskene i vores billede, så de ligner os!”

”Sådan!” råbte den anden. ”Så kan de elske, som vi elsker.”

”Netop!” ivrede den tredje. ”Vi skaber dem som mand og kvinde. Så kan de to blive ét, sådan som vi tre er ét!”

Og Gud skabte mennesket i sit billede; og skabte dem som mand og kvinde.

”YES, YES, YES,” råbte Gud. ”Nu kan de også skabe mennesker, næsten, ligesom vi har gjort. Vi velsigner dem, og så kan de få børn.”

Gud Fader tog ordet: ”Ja, og sådan som jeg vil være en himmelsk far for mine mennesker, sådan skal forældre være fædre og mødre for deres børn! Og børnene skal respektere deres forældre.”

Og så velsignede Gud de to første mennesker og sagde: ”Bliv frugtbare og talrige!”

Og det blev de. De blev til kernefamilier, og de blev til storfamilier med bedsteforældre og onkler og tanker og fætre og kusiner.

Og de blev til hele slægter.

Læs siderne sammen i familien!

» Det er godt at være sammen med Gud som familie.

» Familieliv er fedt, når man kan have det sjovt sammen.

» Det bedste er, at du altid har nogen at snakke med, som viser omsorg.

» Når der er skænderi i familien, føles det, som om verden falder sammen.

Tal om, hvad der er godt eller svært ved at være en familie.

» Familieliv er svært, når man føler, at man skal glemme sine problemer, så andre ikke bliver såret over, at man er ked af det.

... Men så er der lige det med syndefaldet. Alt er ikke længere så godt, som da Gud skabte menneskene. Livet er blevet sværere, og vi er ikke, som vi skulle være.

Heldigvis er der stadig forældre, der elsker hinanden; forældre, der tager sig godt af deres børn, og børn og forældre, der elsker hinanden. Og der er

storfamilier og slægter, der hører sammen og hjælper hinanden.

Og vores treenige Gud lader stadig sin kærlighed flyde over til os; ja, han kalder os stadig ind i sin kærlighed og glæde – helt uanset hvordan vores familie ser ud. Og som hans elskede børn må vi bringe hans kærlighed og glæde videre ind i vores familie og ud blandt venner og bekendte.

ETIOPIISKE KRISTNE OPLEVER FORFØLGELSE

I DEN ETIOPIISKE REGION SYD-OMO KÆMPER KRISTNE DAGLIGT FOR DERES TRO. MANGE BETALER EN HØJ PRIS FOR AT BRYDE MED LANDSBYENS KULTURELLE NORMER OG TRADITIONER, DER OFTE STÅR I SKARP KONTRAST TIL DET KRISTNE LIVSSYNN.

TEKST ROLF W. JØRGENSEN FOTO ARKIV

^ LM har tidligere haft missionærer i Syd-Omo. Her er Hanna Rasmussen og Marie Ammitzbøll tilbage for at besøge lokale kirkeledere i oktober 2023.

Troen på Gud er en styrke for de kristne i Syd-Omo, men samtidig også en kilde til store udfordringer. Mange står midt i en kamp mellem kulturelle traditioner og den kristne tro, der tilbyder frihed og håb frem for den traditionelle religionsudøvelse. For dem er det en daglig påmindelse om, at det koster at bryde med fortiden – men troen på en stærkere og kærlig Gud giver dem også mod til at fortsætte.

BLEV PISKET UDEN FORKLARING

Walla, en ung kvinde og kristen konvertit, er et eksempel på denne kamp. Hun bor i en landsby, hvor traditioner og hierarkier styrer livet. For nylig blev hun og flere unge kvinder beordret til at møde op hos landsbyens ældste for at bli-

ve pisket, med henvisning til, at de havde brudt reglerne. På opfordring fra en evangelist bad Walla om en forklaring på, hvorfor hun skulle straffes. Det havde de ældste ikke noget svar på, men alligevel blev kvinderne pisket ifølge det norske *Misjonssambandets hjemmeside*.

Walla er kone nummer to i et polygamt ægteskab og oplever konstant pres og vold fra sin mand. Alligevel søger kvinder i landsbyen hende, når de er syge. De beder hende om forbøn, fordi hendes tro på en levende Gud giver dem håb i deres vanskelige livssituation.

KULTURELT PRES

Historien om Walla gentager sig i andre dele af regionen. En menighedsleder i Karo beskriver, hvordan han oplever stort pres fra familie og lokalsamfund for at følge kulturelle ritualer, der sikrer slægtens videreførelse. Trods det står han fast på sin tro og siger:

"Ved Guds nåde og hjælp holder jeg mig til Guds ord."

OVERSVØMMELSE OG ØDELÆGGELSER

Samtidig kæmper mange landsbyer i området mod naturens kræfter. Oversvømmelser har tvunget beboerne i 36 ud af 40 landsbyer til at forlade deres hjem. Kirker, skoler og sundhedsklinikker står under vand, og otte ud af elleve samlingssteder for kristne er blevet ødelagt.

Evangelister arbejder utrætteligt på at finde nye måder at samle menighederne på. Men selv når der oprettes nye mødesteder, møder de ofte modstand. For nylig blev en samlingsplads i Syd-Omo brændt ned, og politiet måtte tilkaldes for at sikre ro. ■

^ I Danmark indgår verset fra Johannesevangeliet 3,16, hvor ordet fortabelse nævnes, også i folkekirkens vejledende begravelsesritual.

Norsk biskop: Fortabelsen skal ikke nævnes

AF HENSYN TIL DE EFTERLADTE SKAL BRUGEN AF JOH 3,16 I DET NORSKE BEGRAVELSESRIKTUAL GØRES FRIVILLIG, MENER BISKOPPER.

TEKST ROLF W. JØRGENSEN FOTO FREEPIK

Flere norske præster dropper på eget initiativ verset fra Johannesevangeliet 3,16 i forbindelse med begravelser, fordi pårørende forbinder det med Helvede og evig fordømmelse – noget, mange ifølge *Kristeligt Dagblad* ikke ønsker nævnt, når de tager afsked med deres kære.

Oslo-biskoppen Kari Veiteberg støtter, at verset bliver valgfrit. Hun mener, at tekster i overgangsritualer skal præsenteres med omtanke, så de ikke fremkalder associationer til Helvede.

Den norske kirkes liturginævn overvejer nu, efter anbefaling fra de norske biskopper, at gøre verset frivilligt. Det vil imidlertid være en ændring der kan afspejle et teologisk opgør med tanken om en "dobbelt udgang" – frelse for nogle og fortabelse for andre.

DEBATTEN I DANMARK

I Danmark er verset ikke obligatorisk, men indgår i folkekirkens vejledende ordning. Debatten foregår dog også her, hvor teolog og lektor ved Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter Lars Sandbeck ad flere omgange – blandt andet i *Kristeligt Dagblad* – har advokeret for troen på alles frelse. Modstandere af det synspunkt, som tidligere biskop Steen Skovsgaard, advarer om, at en universel frelse kan svække kristendommens alvor og kald til tro.

"Hvis man tror på og lærer, at alle mennesker bliver frelst uanset hvad, har man da overhovedet brug for det varme hjerte eller den levende tro? Det hele går åbenbart alligevel, også med den kolde, lunkne eller den helt fraværende tro," siger biskoppen.

TO NYE ANSATTE HOS KFS

27-årige Mads Due er pr. 1. februar 2025 ansat som ny KFS-konsulent i Øst-Danmark. Han skal også være redaktør for studentertidsskriftet *Til Tro*. Mads er ved at færdiggøre sin uddannelse som teolog fra Københavns Universitet.

13. november begyndte Dorthea Lind Neuenschwander som ny kommunikationsmedarbejder i KFS. Dorthea er uddannet journalist og bor i Århus.

Begge har selv været aktive i KFS under deres uddannelsesforløb.

NY FRIVILLIG INSPIRATOR HOS BIBELNØGLEN

Jens Ole Christensen udgør fremover en fjerdedel af Bibelnøglen korps af bibelinspiratorer. Dermed er han tilgængelig på frivillig basis og kan repræsentere Bibelnøglen med forkyndelse, undervisning og info ved møder, lejre og lignende rundt i landet.

Den nye bibelinspirator beskriver sig selv som en glad bibellæser gennem mere end 55 år, og er for nylig gået på pension fra en stilling som sognepræst i København. Han har blandt andet tidligere været generalsekretær i Luthersk Mission.

Det var her på det Teologiske Fakultet på Københavns Universitet, at en underviser under en forelæsning udtrykte, at kvinder ikke bør være præster.

DEBAT OM HOLDNINGER PÅ UNIVERSITETET

EN UNDERVISER PÅ DET TEOLOGISKE FAKULTET VED KØBENHAVNS UNIVERSITET HAR SKABT STÆRKE REAKTIONER BLANDT DE STUDERENDE VED AT ERKLÆRE, AT PRÆSTEGERNINGEN KUN ER FOR MÆND.

TEKST ROLF W. JØRGENSEN FOTO WIKIPEDIA

Under en forelæsning på Københavns Universitet om Paulus' Første Brev til Timotheus, der traditionelt vækker debat inden for teologien, luftede underviseren sin personlige holdning, at han er imod kvinder som præster.

Denne holdning har vakt utilfredshed blandt flere af de studerende, hvoraf et flertal er kvinder. Flere fandt den både uacceptabel og diskriminerende i en akademisk kontekst.

Katrine Lindskov, en af de studerende bag et debatindlæg i universitetets avis, beskrev episoden som ubehagelig og klagede direkte til fakultetets dekan.

Hun mener, at underviserens udtalelser ikke hører hjemme på et universitet, hvor neutralitet og respekt bør være grundlaget for undervisningen.

"For mig er hans holdning ikke bare kvindefjendsk. Jeg synes, at den er menneskefjendsk," siger Katrine Lindskov til *Kristeligt Dagblad*. Hun understreger, at mens ingen underviser kan være fuldkommen neutral, bør visse hold-

ninger ikke fremmes i undervisningen, især ikke når de strider imod samfundets værdier som ligestilling og demokrati.

Selvom underviseren efterfølgende beklagede sine udtalelser over for de studerende, fastholder han sin teologiske overbevisning.

PLADS TIL FORSKELLIGE HOLDNINGER

Marlene Ringgaard Lorensen, prodekan for uddannelse og studieleder på Det Teologiske Fakultet, fremhæver, at omstridte synspunkter er uundgåelige i teologien. Hun understreger dog, at det er afgørende at præsentere sådanne holdninger med respekt for forskellige perspektiver.

"Teologi er et fag, hvor der tit er nogle kontroversielle synspunkter og fortolkninger. Det er vigtigt, at man som underviser respekterer dem, man er uenig med," siger hun.

Universitetet vil ikke ændre sine retningslinjer for ansættelse af undervisere.

"Vi spørger ikke folk til en jobsamtale, om de

går ind for kvindelige præster. Vi ansætter folk på deres kompetencer," tilføjer prodekanen.

EN TENDENS I SAMFUNDET

Jens Ole Christensen, tidligere sognepræst og rektor ved Dansk Bibel-Institut, ser episoden som en del af en bredere tendens, hvor bestemte holdninger i samfundet stigmatiseres.

"Før var det i højere grad muligt at få en drøftelse på argumenter. Nu kræver det en større risikovillighed at stå frem med kontroversielle synspunkter," siger han til *Kristeligt Dagblad*.

Samtidig mener han dog, at denne tendens måske kan ændre sig. "På et tidspunkt vil nogen spørge, om det er fair play."

Sagen illustrerer, ifølge ham, hvordan akademisk frihed og respekt for samfundsidealer som ligestilling kan kollidere i undervisningen, og rejser derfor det større spørgsmål: Hvor går grænsen for, hvad en underviser kan ytre i en akademisk sammenhæng, og hvordan skaber man et miljø, der både værner om kristen overbevisning, fri debat og respekterer alle studerendes ret til at føle sig inkluderet? ■

LANDSSTYREMØDE DEN 22.-23. NOVEMBER

AFSLUTTENDE MISSIONÆRBESØG

I anledning af afslutningen på deres missionærtjeneste i Cambodja var Sara og Jesper Hansen på besøg og fortalte om deres diakonale arbejde i henholdsvis Daughters of Cambodia og Flame. Samtalen gav også anledning til mere generelle refleksioner over missionæropgaven.

Landsformand Peter Rask takkede missionærparret for deres indsats.

FOKUS PÅ LMBU

Landsstyrelsen (LS) mødtes med syv personer fra LMBU's bestyrelse. Som opfølgning på generalforsamlingen sidst i oktober om at bygge bro mellem generationerne i LM drøftede man blandt andet, hvordan man kan styrke de lokale LM-kredse og -frimenigheders åndelige ansvar for det lokale børne- og ungdomsarbejde.

Det blev besluttet, at LS og LMBU's bestyrelse fremover skal mødes en gang om året.

DEMENSPROJEKT FORTSÆTTER

LS fik en skriftlig orientering fra den sønderjyske arbejdsgruppe, der i oktober gennemførte den første mini-højskole for demensramte par i LM-regi.

LS er taknemmelig for gruppens indsats og de gode tilbagemeldinger fra arrangementet og vedtog, at gruppen fortsætter arbejdet, så der også i 2025 bliver en tilsvarende mini-højskole.

LANDSMØDE I ØSTDANMARK 9. MAJ 2026

LS lagde sig fast på datoen 9. maj 2026 for det næste landsmøde, som bliver et endags landsmøde på Sjælland.

LISE BERGGREN SMIDT
FAMILIEKONSULENT
LBS@DLM.DK

KRISTIAN ANDERSEN
FAMILIEKONSULENT
KA@DLM.DK

FORÆLDRE SOM GODE INFLUENCERE

Værdier overleveres til næste generation gennem det, der ses, høres og opleves. Forældres daglige omgang med deres børn giver nogle helt særlige muligheder. Nogle gange er det godt som forældre at foretage nogle helt bevidste værdihandlinger og lade børnene være med til at udføre dem.

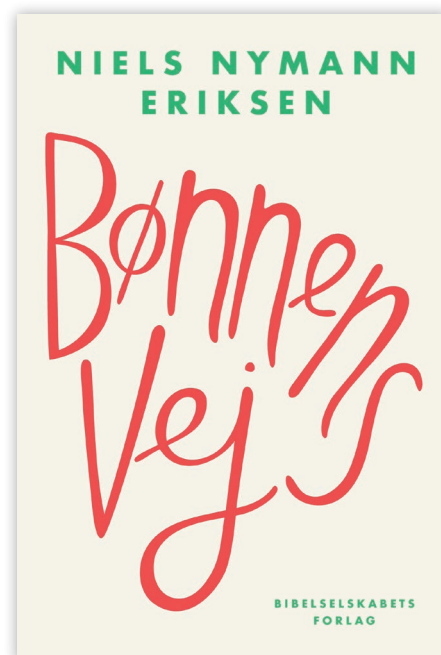
Nu er det snart juletid – og her er der nogle helt særlige muligheder for sammen med sine børn at gøre nogle gode gerninger over for andre mennesker. Fordi det er godt og rigtigt. Og sekundært fordi børnene lærer af det, de ser, hører og oplever.

KÆRLIGHEDSHANDLINGER

Her er nogle ideer til helt konkrete kærlighedshandlinger, som børn kan have glæde af at være en del af:

- Giv 100 kroner til den hjemløse på vej ind i dagligvarebutikken – og ønsk glædelig jul.
- Del julemagasinet 24:12 ud til familie, naboer og venner – eventuelt kombineret med en lille personlig julehilsen.
- Invitér det familiemedlem eller det medmenneske i nærmiljøet, som ikke har nogen at fejre jul sammen med, til jul hos jer.
- Køb en kasse med julevarer til en familie, som har brug for det.

- Tilbyd at hjælpe ved kirkens diakonale juleuddelinger.
- Aflæg et ekstraordinært besøg hos onkel, tante, bedsteforældre eller hvem, der falder en ind. Eventuelt med mulighed for at læse juleandagt og synge sammen.
- Send en ekstra julegave til LM eller andet missionsarbejde, og tal om, at alt, hvad vi har, er til låns og tilhører Gud.
- Lad børnene lave egne gaver til nogle, som ikke får så mange gaver, fordi de er meget alene.
- Skru op for sang, bøn og andagt i hjemmet i løbet af december måned.
- Bag julesmåkager sammen med børnene, som de kan være med til at aflevere til naboerne eller til andre.
- Praktiser det kærlighedssprog over for din ægtefælle og dine børn, som du ved, fylder dem op med følelsen af at være elsket. Brug denne påmindelse til at tage bevidste beslutninger om at praktisere gode, kærlige gerninger. Både når det er jul – og resten af året. Så vil børnene lære en hel del om, at livet ikke handler om mig, mig, mig, men om at elske min næste. Så lykke til med livet som influencer over for dem, som er lige rundt omkring dig.

NIELS NYMANN ERIKSEN:

BØNNENS VEJ

BIBELSELSKABET 2024

176 SIDER – 249,95 KRONER

”Gud, vil du ikke nok passe på hende!”

Sådan tog politibetjenten Vlado Lentz sig i at sige, da hans kone kom meget senere hjem, end han forventede. Det skete mange år, før han kom til personlig tro på Jesus, fortæller han i en video på hjemmesiden ladostaleomtro.dk.

Den form for spontan bøn sker i alle mennesker, når de står over for noget, de ikke kan overskue, og føler afmagt, mener Niels Nymann Eriksen i bogen *Bønnens vej*. Ifølge ham er bønnens vej tilgroet for de fleste mennesker, men hvis man anerkender den spontane bøn, begynder man at rydde vej, så bønnen kan blive en del af ens liv.

Forfatteren giver flere eksempler på spontan bøn. Både fra nulevende personer som fodboldspilleren Martin Braithwaite og skuespilleren Lars Mikkelsen og fra litterære skikkelser. Det var de virkelige menneskers bøn, der

Konkrete bede-råd til den almindelige dansker

BOGEN HAR SAT MANGE TANKER I GANG HOS ANMELDEREN, DER DOG ER LIDT I TVIVL, OM FORFATTEREN NOGLE GANGE SKYDER VED SIDEN AF MÅLGRUPPEN.

ANMELDELSE KAJA LAUTERBACH

vakte til eftertanke hos mig, hvorimod de litterære skikkelser var mere ligegyldige for mig, da jeg ikke har læst de bøger, de optræder i. Og jeg kan forestille mig, at den lidt elitære litteratur kan virke fremmedgørende for mange læsere af *Bønnens vej*.

På samme måde harmonerer det dårligt, at forfatteren indimellem forfalder til et lettere akademisk sprog – og bruger fremmedord, når bogen ifølge bagsiden henvender sig til dem, der mangler konkrete råd til at komme i gang med at bede. Den målgruppe er for mig den almindelige dansker, der ikke nødvendigvis har en boglig uddannelse.

BØNNEN FÅR PLADS I MØDET MED AFMAGTEN

Bogen består af tre store kapitler: Spontan bøn, Kristen bøn og At lære og bede.

Desuden er der et appendiks med "Ord til bøn". Det er formulerede bønner fra blandt andet Bibelen og Salmebogen, som Niels Nymann har gode erfaringer med at gøre til sine egne.

I kapitlet om spontan bøn skriver Niels Nymann Eriksen, at man i grunden først kan bede, når der ikke er andet, man kan. Med det mener han, at bønnen får plads hos de fleste i mødet med afmagten – også selvom de ikke

ved, hvem de beder til.

Det satte nogle tanker i gang i mig om det modsatte: Inviterer jeg Gud for lidt ind i mit liv, fordi jeg tror, jeg kan selv? Har jeg brug for at tale med Gud om forberedelsen af et oplæg om et emne, jeg har holdt før – eller kører jeg på rutinen? Ringer jeg til en advokat, før jeg beder, når problemerne er meget store? Eller er rutinen og advokaten svar på bøn, jeg måske har formuleret ubevidst?

EN BØN, SOM GUD VIL OPFYLDE

Jesus lover, at han vil give mennesker det, de beder om. Man hvordan skal det ske? Det er jo ikke altid det, vi ser. Og betyder det, at mennesker gennem bønnen har magt til at ændre det, Gud har bestemt?

Det forklarer Niels Nymann Eriksen ved at sige, at selvom bønnen er den bedendes handling, er den givet af Gud: "Gud handler i verden ved at kalde en bøn frem hos mennesker, som han siden opfylder."

Det er en fantastisk formulering, og det er noget, jeg selv har oplevet. Da min mor for en del år siden var meget syg, bad jeg om helbredelse, men uden at jeg kan sige, hvornår eller hvorfor ændrede min bøn sig til vished om frelse for hende – og den bøn fik jeg opfyldt. ■

KAJA LAUTERBACH

JOURNALIST OG REDAKTIONSSSEKRETÆR

KL@DLM.DK

Inviterer jeg Gud for lidt ind i mit liv, fordi jeg tror, jeg kan selv?

Salget i LUMI Genbrug bidrager med en væsentlig del af LM's økonomi.

LUMI er mere end genbrugsbutikker

SEKRETARIATSLEDER MIRIAM ANNA MYHRE HAR BESØGT ALLE LM'S GENBRUGSBUTIKKER. HUN ER BLEVET OVERRASKET OG IMPONERET OVER DET MANGFOLDIGE ARBEJDE, DE 400 FRIVILLIGE GØR.

TEKST MORTEN HOLGÅRD TYCHSEN FOTO PRIVAT

Da Miriam en fredag formiddag stikker hovedet ind i grovkøkkenet i LUMI Genbrug i Skjern, får hun øje på en dame, som står og vasker potteskjulere rene for jord. Det gør hun trofast hver anden fredag, fortæller hun, for hun vil gerne hjælpe, men hun er ikke så meget til at være ude i butikken.

"Det er hendes måde at bidrage på til det missionsarbejde, LUMI Genbrug udfører," fortæller Miriam Anna Myhre, sekretariatsleder i LM, som siden sin ansættelse i foråret har været rundt at besøge LM's otte genbrugsbutikker.

EN AFGØRENDE DEL AF LM'S ØKONOMI

Besøgene har været en øjenåbner for hende.

"Jeg har været en del af LM hele mit liv, men har nok altid betragtet LUMI Genbrug som lidt sit eget. Men sandheden er, at genbrugsbutikkerne er en afgørende del af LM's arbejde," påpeger hun.

Siden Luthersk Mission åbnede sin første genbrugsbutik i Agerskov i 2006, er LUMI Genbrug nemlig blevet en mere og mere markant spiller i LM og er endt med at bidrage med en afgørende del af LM's økonomi.

"Halvdelen af LM's budget, omkring ni millioner kroner, kommer fra de otte butikker," fortæller Miriam.

På hendes rundtur er hun blevet slået over den professionalisme og kvalitet, som præger genbrugsbutikkerne.

"Som barn er jeg blev trukket med i genbrugsbutikker og har forbundet det med rod og lugten af hengemte ting. Men når jeg nu kommer ind i LUMI Genbrugs butikker, har jeg tænkt: 'Hold da op, hvor er her lækkert og tjekket!'"

HOLDER OMKOSTNINGERNE NEDE

De cirka 400 frivillige medarbejdere på landsplan er det, som gør LUMI Genbrug muligt. Helt konkret betyder det, at hver frivillig medarbejder giver LM en indtjening på 22.000 kroner. Med så mange ansatte er det vigtigt med organisering, systematiske vagtplaner og overblik.

"Det er et kæmpe arbejde, som kræver ledelse på højeste niveau, selvom alle er frivillige," siger Miriam. Genbrugskonsulent Finn Larsen er den eneste lønnede medarbejder – på 20 procent.

Det er netop det, at butikkerne gør en dyd ud af at holde omkostningerne nede, som gør, at de kan stå med så stort et overskud i sidste ende.

"Røde Kors og Blå Kors, som også har genbrugsbutikker, gør store øjne, når de hører om det overskud, LUMI Genbrug genererer," fortæller hun og peger på de frivilliges kreativitet.

SÅDAN KAN DU HJÆLPE

LUMI Genbrug er ikke kun for pensionister eller folk, som kan lægge timevis hver uge i butikken.

Tag kontakt til den butiksansvarlige i din lokale LUMI Genbrug og fortæl, hvad du kan bidrage med. Al hjælp bliver værdsat.

Som frivillig i LUMI Genbrug skal man ikke nødvendigvis stå i butikken og ekspedere kunder. Der er mange andre opgaver!

Kan du:

- bygge ting
 - lave regnskab
 - stå for indretning
 - lave havearbejde
 - sortere og magasinere
 - gøre rent
 - tage billeder
 - stå for SoMe
- så er der brug for dig.

Du kan også støtte ved at handle i butikkerne, finde dine julegaver dér eller donere dine brugte ting.

Sandheden er, at genbrugsbutikkerne er en afgørende del af LM og LM's arbejde.

”I stedet for at købe nye hylder, bygger nogle dem selv”.

LUMI GENBRUG ER MIN MEDICIN

Folkene i LUMI Genbrug er ærekære og hårdtarbejdende, fortæller Miriam, men det er også et åbent fællesskab. Det er ikke kun kristne, som er frivillige i butikkerne.

”På den måde er det også lidt af en missionsmark,” siger Miriam og fortæller om en mand, som fortæller en af de andre, at han gerne vil være kristen, efter at han har været frivillig i en af butikkerne i noget tid.

”Det er da fantastisk,” udbryder sekretariatslederen.

På sin tur rundt i LUMI-land har hun også mødt eller hørt om flere, som på den ene eller anden måde har haft glæde af at være en del af LUMI Genbrug.

En kronisk syg kvinde fortæller, at hun har fået noget at stå op til. Hun kalder direkte LUMI Genbrug for sin medicin. Mange af de frivillige er også folk, som har mistet, men som i butikken har fundet et fællesskab, hvor de kan dele glæder og sorger. Tre enkmænd, som måske ikke ellers ville have talt en masse om deres tab, kunne dele deres oplevelser med hinanden, mens de kørte ud og hentede møbler til genbrugsbutikken.

DER ER BRUG FOR ALLE

Tilbage i 2018 åbnede den seneste LUMI Genbrug i København, og en ny er på vej i Odense. Lige nu er det primært ældre og pensionerede, som lægger timer og kræfter i LUMI Genbrugs butikker, så der er brug for, at de yngre generationer begynder at se, at det at være frivillig i LUMI Genbrug også er noget for dem.

Opgaverne i LUMI Genbrug er mangeartede. Her er det faktisk muligt at udføre missionsarbejde med sine praktiske evner. Tjenersindet kan komme til udtryk i at vaske og stryge tøjet, som kommer ind, eller ved at bygge inventarhylder.

Og der er brug for mennesker med de mest forskelligartede kompetencer – det drejer sig ikke kun om kassebetjening og kundekontakt.

”Der er brug for nogle, som har lyst til at fotografere, stå for de sociale medier, stå med regnskab, tage sig af indretning og rengøring. Ja, og nogle som vil rengøre beskidte potteskjulere,” fortæller Miriam.

”Og så skal vi alle sammen overveje, om vi i stedet for at sætte vores brugte ting til salg på dba.dk, skal give dem til LUMI Genbrug.” ■

ÆGTESKABSKURSUS FOR ALLE
bedresammen

EFTERÅR 2025 - FORÅR 2026:

ÆGTESKABSKURSUS

Fire samlinger i **København**

Emner på kurset:

Kommunikation - Livsbagage - Seksualitet - Det bedste fundament til et livslangt ægteskab - Familieliv (ekstra samling)

GIV
EN DEL
AF KURSET
SOM GAVE

Ekstra:

Familieliv - for børnefamilier
med børn i alle aldre

familiearbejde.dk/bedre-sammen

Juridisk konsulent

– til arbejdsgiverforening i vækst

Vi kan tilbyde:

- afvekslende, udfordrende og udviklende arbejdsopgaver indenfor kollektiv arbejdsret og individuel ansættelsesret
- spændende opgaver med konkret juridisk rådgivning af vores medlemsvirksomheder, juridisk sagsbehandling og deltagelse i forhandling
- gode muligheder for specialisering inden for ansættelsesretten
- et meningsfyldt arbejde, hvor du kan gøre en afgørende forskel for vores medlemmer
- gode arbejdsforhold og et særdeles godt kollegialt fællesskab i en værdibåret organisation
- et uformelt, humoristisk arbejdsmiljø præget af et positivt kristent livs- og menneskesyn

Se mere på ka.dk/ledigestillinger

Tiltrædelse hurtigst muligt.

Ansøgningsfrist: 6. december 2024

KA HOVEDORGANISATION
- PLADS TIL SELVSTÆNDIGE TANKER

HOVEDORG. Alsvej 7, DK-8940 Randers SV
Tlf.: 82 132 132
www.ka.dk

Vær med til at støtte Forkynderfonden

Dan Hessellund og Peter Olsen er begge ansat til forkyndelse og bibelundervisning ved møderækker og bibelweekender og lejre i hele Danmark.

Vi glæder os over denne

mulighed for at tilbyde alle kredse og frimenigheder at benytte de to afdelingsansatte helt gratis.

Vil du være med til at sikre, at vi også fremover kan have dette tilbud, så send en god gave til:

Forkynderfondens konto: 9570 – 13525420.

Læs mere på: forkynderfonden.dk

Asger Mogensen, afdelingsformand LM Vestjylland

Kurt Krüger, afdelingsformand LM Sønderjylland/Fyn

Pædagog søges til SFO på Skjern Kristne Friskole

Vil du være med på holdet, der arbejder for et trygt børneliv? Så er du måske den pædagog, vi søger til vores SFO kombineret med støttetimer på skolen. Der er ca. 30 timer i alt. Tiltrædelse 1. januar eller snarest derefter.

Sidste frist for ansøgning er onsdag den 18. dec. 2024

Læs mere på www.skrif.dk.

Yderligere oplysninger hos:
SFO-leder Steen Sulkjær,
tlf. 40449616

KFUM'S SOLDATERMISSION SØGER GENERALSEKRETÆR

Vi gør en forskel i soldaters og veteraners liv.

Har du de ledelsesmæssige evner og den erfaring, der skal til for at stå i spidsen for KFUM's Soldatermission?

Ansøgningsfrist: 1. december 2024

Læs mere: kfums-soldatermission.dk

For yderligere oplysninger er du velkommen til at kontakte:
Konsulent Kresten Reuss Kragh-Schmidt på +45 29689668 eller kresten@mentaltouch.dk.

Formand for KFUM's Soldatermissions bestyrelse Ole Rasmussen på +45 5365 3096 eller ole@kfums-soldatermission.dk.

Alle henvendelser behandles fortroligt.

GIV TRO & MISSION SOM GAVE

LÆS MERE PÅ
TROOGMISSION.DK

**KUN
225 KR.
FOR ET ÅR**

Kender du en blind eller svagsynet...? Så henvis til **KABB!**

- Bibelen og kristen litteratur på CD-lydbog
- Gratis udlån til blinde og svagsynede
- Mere end 1100 titler - og altid nye på vej
- Katalog på www.kabb.dk
- Årligt sommerstævne

Kristeligt Arbejde Blandt Blinde
 tlf.: 7591 0255
 post@kabb.dk
 www.kabb.dk

SENIORBOLIG SÆLGES

Andelsbolig på 93 m² centralt i Silkeborg – Vestergade 34A st.tv. – sælges for kr. 718.060.

Der er i alt fem lejligheder for seniorer i bofællesskabet Præstegårdshaven.

Stueplanslejligheden er lys, indrettet ældrevenligt og indeholder entre, stue, soveværelse samt spisekøkken mm.

Inden for 500 meter findes kirke, station, indkøb og gågade. Kirkelig tilknytning foretrækkes.

Henvendelse til Lars Medom Madsen, 40743070 eller familienmedom@gmail.com

Heragården er et botilbud for dig med autisme, der ønsker et meningsfuldt liv

Vi arbejder ud fra det kristne livs- og menneskesyn

Heragården | Koustrup Alle 15B | Lind | 7400 Herning | +45 96 27 31 00 | post@heragaarden.dk | Heragaarden.dk

Koordinator til Virksund Bibelcamping

Bibelcamping-koordinator (20 %) søges pr. 1.1.25 eller snarest derefter.

Koordinatoren er tovholder på de mange opgaver, der er i forbindelse med afvikling af den årlige bibelcamping på Virksund.

Se mere på www.lm-vestjylland.dk

+♥ LM VESTJYLLAND

Kommunikationskursus for ægtepar

14.-16. marts 2025
 på Virksund Kursuscenter
 Se www.aegteskabsdialog.dk

COMPOUNDERS

MW Compounders er en dansk børsnoteret investeringsforening. Foreningen har investeret i 20-30 globale compounder-aktier.

Læs mere på vores hjemmeside: mwcompounders.dk

Kontaktpersoner:
 Johannes Møller: 61 31 64 85 Dan Wejse: 26 83 37 44

penta byg a|s

pentabyg.dk

TRO & MISSION

Udgives af Luthersk Mission,
Industrivænget 40, 3400 Hillerød
dml@dml.dk / 48 20 76 60
www.dml.dk

TRYK

Jørn Thomsen Elbo
Oplag 2.700
ISSN 2446-4147
ISSN 1601-975X (Tro & Mission online)

ANSV. REDAKTØR

Morten Holgård Tychsen
mht@dml.dk / 28 95 65 03

REDAKTION

Kaja Lauterbach, journalist/red.sekr.
Karin Borup Ravnborg, journalist
Rolf W. Jørgensen, journalist
Amalie Puggaard Poulsen, grafiker

Ideer og artikelforslag modtages gerne på
tm@dml.dk / 48 20 76 80.
Magasinets indhold er ikke nødvendigvis
udtryk for LM's ledelses holdninger.
Bibelicitater er fra den autoriserede oversæt-
telse, © Det Danske Bibelselskab 1992.

ABONNEMENT

Danmark: 450 kr. pr. år.
Unge under 30 år: 225 kr. pr. år.
Udlandet (herunder Færøerne og Grøn-
land): 550 kr. pr. år.
Netabonnement: 225 kr. pr. år (unge under
30 år: 125 kr. pr. år)
Alle beløb + 40 kr. i gebyr, hvis man ikke er
tilmeldt betalingservice.
Abonnementet løber, til det bliver opsagt.
Ved adresseændring bedes oplyst både
gammel og ny adresse.

ANNONCER

Annoncer til næste nummer skal være re-
daktionen i hænde senest tirsdag den 10.
december 2024.
Se priser og betingelser på troogmission.dk.

NÆSTE NUMMER

Tro & Mission nr. 16/2024 udkommer 20.
december.

KODE TIL TRO & MISSION ONLINE

4. kvartal 2024: Tro&M2024-4
3. kvartal 2024: Tro&M2024-3

STØT LM

Gaver til missionsarbejdet sendes til konto
2230 - 0726496390 eller via MobilePay 66288.
Se også dml.dk/støt.

DAN HESSELLUND

LANDSPRÆDIKANT
DH@DLM.DK

JEG GLÆDER MIG OVER EN OMSORGSFULD FORMANING

Hvad laver du lige for tiden?

I efteråret har jeg haft fem-seks ugers studieorlov med emnet "Kristus i GT".

Emnet er stort, og jeg ser derfor frem til at arbejde videre med det, om end det bliver i et andet tempo.

Hvad er dine planer for den kommende tid?

November er højsæson for møderækker, så det er langt på vej mine planer i den kommende tid.

Men ellers er det at få repareret det hul i taget, der har forårsaget en lille vandpyt i mit køkken.

Er der noget, som har glædet dig særligt på det seneste?

Ja, da en ældre søster i Herren kom med en omsorgsfuld formaning og advarsel til mig.

Er der et forbøns- eller takkeemne, du gerne vil dele?

Bed om bønnevækkelse blandt Guds folk.

Forud for enhver vækkelse har der altid været en bønnevækkelse – og nogle gange blot blandt ganske få mennesker.

Hvad laver du i fritiden?

Jeg løber gerne et par gange om ugen.

De øvrige dage prøver jeg at komme ud at gå. For som en sagde til mig for nylig: "Når du er mentalt træet, må du gå dig fysisk træet."

Er der et bibelvers, du er særligt glad for?

Ja, Kolossenserbrevet 2,13. Og indtil videre har jeg besluttet, at det skal stå på min gravsten: *Også jer, der var døde i jeres overtrædelser, uomskårne på kroppen, gjorde Gud levende sammen med ham, da han tilgav os vore overtrædelser.*

TEMA: FAR, MOR OG BØRN

Som barn leger, tegner og taler man om "far, mor og børn", og når man er blevet ældre, er "far, mor og børn" noget, mange drømmer om at kunne realisere i deres eget liv.

Men synden er en del af tilværelsen og påvirker til stadighed vores relationer – også ind i familielivet.

Drømmen om ægteskab og familie er dog stadig gudgiven, og vi opfylder Guds vilje ved at blive gift og få børn. Det betyder imidlertid ikke, at livet som single eller ugift er mindre værd. Tværtimod. I Bibelen læser vi, at det i tjenesten for Gud faktisk kan være en fordel at være enlig.

»
Vi bør modtage vores livssituation – hvad enten det er singletilværelsen eller ægteskab – som en del af Guds nåde til os.